

## Çizgi Filmlerde 21. Yüzyıl Becerileri: Rafadan Tayfa Örneği

### 21st Century Skills in Cartoons: The Example of Rafadan Tayfa

Asuman Bilbay<sup>1</sup>, Ayşenur Koç<sup>2</sup>, Nevra Atış-Akyol<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Sorumlu Yazar, Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, [abilbay@cumhuriyet.edu.tr](mailto:abilbay@cumhuriyet.edu.tr), (<https://orcid.org/0000-0002-3301-9846>)

<sup>2</sup>Öğretmen, MEB, [kocaysenur0@gmail.com](mailto:kocaysenur0@gmail.com), (<https://orcid.org/0009-0006-9306-1719>)

<sup>3</sup>Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, [nevrarven@gmail.com](mailto:nevrarven@gmail.com), (<https://orcid.org/0000-0003-4697-847X>)

**Geliş Tarihi:** 03.09.2024

**Kabul Tarihi:** 09.09.2025

#### ÖZ

Araştırmada Rafadan Tayfa çizgi filminde 21. yüzyıl (yy.) becerilerine hangi sıklıkla yer verildiğini belirlemek amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modelinde planlanan araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. 21. yy. becerileri açısından incelenecek olan çizgi film, bağımsız devlet anaokullarına devam eden 50 kız ve 50 erkek çocuğun görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Rafadan Tayfa çizgi filminin 127 bölümünden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan 13 bölümü araştırmacılar tarafından izlenmiştir. İzlenen bölümlerde yer alan beceriler 12 başlık ve 65 alt maddeden oluşan “21. Yüzyıl Becerileri Kontrol Listesi”nde bulunma durumuna göre var (1), yok (0) şeklinde puanlanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre Rafadan Tayfa çizgi filminde 21. yy. becerileri içerisinde en fazla yer verilen “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” olup bunu “Yaşam ve Kariyer Becerileri” takip etmektedir. Ayrıca Rafadan Tayfa’da en az “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” nin bulunduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucunda çizgi filmin 21. yy. becerilerini desteklediği ancak bazı alt beceriler açısından zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmış ve bu doğrultuda öneriler sunulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Çizgi film, 21. yy. becerileri, okul öncesi eğitim.

#### ABSTRACT

In the study, it was aimed to determine how often 21st century (21st century) skills were included in the Rafadan Tayfa cartoon. The research was planned using the case study model from qualitative research methods, and the document analysis method was employed. The cartoon to be analyzed in terms of 21st century skills was determined based on the opinions of 50 girls and 50 boys attending public kindergartens. Of the 127 episodes of the Rafadan Tayfa cartoon, 13 episodes determined by simple random sampling method were watched by the researchers. The skills in the watched episodes were scored as present (1) or absent (0) according to their presence in the “21st Century Skills Checklist” consisting of 12 titles and 65 sub-items. According to the findings of the study, “Learning and Innovation Skills” are the most common 21st century skills in Rafadan Tayfa cartoon, followed by “Life and Career Skills”. In addition, “Information, Media and Technology Skills” were found to be the least in Rafadan Tayfa. As a result of the research, it was concluded that the cartoon supports 21st century skills, but it should be enriched in terms of some sub-skills and suggestions were presented in this direction.

**Keywords:** Cartoon, 21 century skills, early childhood education.

## GİRİŞ

Çocuklar, içerisinde bulundukları çevre ile sürekli etkileşim içindedirler ve çevrenin çocuğa sunduğu uyarıcılar, çocuğun gelişimi ve öğrenmesi açısından oldukça önemlidir. Günümüzde çocuğun çevresinde yer alan kişi, kurum ve materyaller düşünüldüğünde kitle iletişim araçlarının bu konuda önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Teknolojideki gelişmelerle birlikte çocuğun içerisinde bulunduğu iletişim ortamlarında medyanın etki alanı da her geçen gün genişlemektedir (Şişman & Uluğ Yurttaş, 2015). Medya, görsel ve işitsel birden fazla aracı içinde barındırmaktadır. Ancak bu araçlar içerisinde geçmişten günümüze televizyonun etkisi diğer kitle iletişim araçlarına oranla çok daha fazladır (Duyan Çamurdan, 2007). Özellikle erken çocukluk döneminde, istisnai durumlar dışında çocukların kişisel cep telefonları bulunmamakta, her çocuğun tablet erişimi de olmamaktadır. Televizyon bu nedenlerden dolayı çocuklar için daha ulaşılabilir ve etkili medya aracıdır. Jusoff & Sahimi (2009) günümüzde pek çok bilginin topluma televizyon yoluyla yayıldığını, bu nedenle de tüm insanlar için önemli olduğunu ifade etmektedirler. Ulaşılabilirliğinin kolaylığı, hem görsel hem de işitsel mesaj sunması gibi özellikleri televizyonu hem yetişkinler hem de çocuklar açısından etkisi en fazla olan medya aracı kılmaktadır (Gündüz Kalan, 2010). Benzer şekilde Şahin & Tüzel (2011)'e göre de televizyon günümüzde en etkili medya aracı olarak kabul görmektedir. Televizyon yayınları içerisinde, çizgi filmler hedef kitlesi çocuklar olan programlar arasındadır. Çizgi filmler, çocukların hayata yönelik bilgiler edinmesini, edindikleri bilgileri becerilere dönüştürülmesini ve geliştirmesini destekler. Çizgi filmler ile ilgili yapılmış bilimsel araştırmalarla da bu yargı desteklenmektedir. Örneğin alan yazında; çizgi filmlerin çocukların, yaratıcılıklarını (Karakaş, 2012), dil ve bilişsel becerilerini (Kaya & Uzunoğlu, 2020; Karakaş, 2012; Prithviraj vd., 2024); sosyal ilişkiler ve mizaç gelişimi (Karakaş, 2012); öğrenme ve akademik başarılarını (Kaya & Uzunoğlu, 2020; Tanrikulu & Baysal, 2023); problem çözme becerilerini (Kabadayı, 2024; Tanrkulu & Baysal, 2023) desteklediğini gösteren araştırmalar söz konusudur. Kuşkusuz çocuklara çizgi filmler aracılığı ile kazandırılmak istenen beceriler arasında yaşadığımız yüzyılın ihtiyaç duyduğu beceriler de önceliklenmelidir. Bu beceriler 21. yy. becerileri olarak tanımlanmaktadır.

21. yy. da, çağın gereksinimlerini karşılayabilecek ve uyum sağlayabilecek bireylere gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinimden yola çıkarak 21. yy. becerileri belirlenmiş ve 21. yy. Becerileri Ortaklığı tarafından 21. yy. Becerileri Çerçevesi geliştirmiştir. Bu çerçevenin temel noktası, çocukların; problem çözme, iletişim, eleştirel düşünme ve iş birliği gibi yaşamda başarılı olabilmeleri için gerekli becerilere sahip olmalarını sağlamaktır (P21, 2019). P21'in hazırlamış olduğu 21 yüzyıl becerileri çerçevesinde yer alan beceriler; "Öğrenme ve Yenilik Becerileri", "Yaşam ve Kariyer Becerileri", "Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri" olarak 3 alt başlıkta ele alınmaktadır. Bu alt başlıklar da kendi içerisinde alt becerilerden oluşmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse; Öğrenme ve yenilik becerileri; "Yenilenme ve Yaratıcılık", "Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme", "İletişim" ve "İş Birliği" becerilerini içermektedir (P21, 2019). Yaşam ve kariyer becerileri; bireylerin hem özel yaşamlarında hem de iş hayatlarında daha yetkin olabilmeleri için sahip olmaları gereken becerileri tanımlamaktadır (Atış-Akyol & Aşkar, 2022). Yaşam ve kariyer becerileri; "Esneklik ve Uyum Yeteneği", "İnisiyatif Alma ve Özdenetim", "Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler", "Üretkenlik ve Hesap Verebilirlik", "Liderlik ve Sorumluluk" alt becerilerini içermektedir. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri; "Bilgi Okuryazarlığı", "Medya Okuryazarlığı", "Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı" alt becerilerinden oluşmaktadır (P21, 2019). 21. yy. da artık insanların, medya araçları ve teknolojiyle oldukça fazla etkileşim yaşadığı bir yüzyıldır. Günümüzde teknolojik araçlar bilgiye ulaşmayı oldukça kolay hale getirmiştir. Teknolojide yaşanan gelişmeler bireylerin ve meslek elemanlarının 21. yüzyılda daha etkili ve verimli olabilmeleri için bilgi, medya ve teknoloji ile ilgili düşünme becerilerine sahip olmalarını ve bu becerileri uygulayabilmelerini gerektirmektedir (Atış-Akyol & Aşkar, 2022).

Alan yazındaki 21. yy. becerilerine yönelik çalışmalara bakıldığında Tuğluk & Özkan (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunan kazanımlar ve göstergeler, 21. yy. becerileri perspektifinden analiz edilmiştir. Dinler vd. (2021) çalışmalarında okul öncesi eğitime devam eden çocuklarda bulunan 21. yy. becerilerini bazı değişkenler açısından incelemişlerdir. Bu çalışmaların yanı sıra Kozikoğlu & Özcanlı (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, öğretmenlerin mesleğe adanmışlık düzeyleri ile 21. yy. becerileri öğretimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Elekoğlu & Demirdağ (2020) tarafından yapılan çalışmada okul müdürlerinin 21. yy. ve iletişim becerileri ile liderlik stilleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. Erdoğan & Cevat (2020), yaptıkları çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yy. becerileri arasındaki ilişkiyi incelenmişlerdir. Atış-Akyol (2023) ise okul öncesi öğretmenlerinin 21.yy. becerilerini incelemiştir. Ayrıca basılı medya araçlarından olan çocuk dergilerinden TUBİTAK Meraklı Minik Dergisi'ni 21. yy. becerileri açısından inceleyen bir araştırmaya da rastlanmıştır (Aşkar vd., 2024). Alan yazındaki çizgi filmlere yönelik yapılmış çalışmalar incelendiğinde ise farklı çalışmaların olduğu görülmüştür. Can (1995) tarafından yapılan çalışmada çizgi filmlerin çocukların gelişimlerine olan etkisi araştırılmıştır. Çizgi filmlerle ilgili yapılan bazı çalışmaların ortak özelliğinin, çocukların hangi çizgi filmleri en çok izlediklerinin belirlenmesi (Özer, 2015; Sevim, 2013) olduğu ortaya konulmuştur. Yıldız (2016) ise yaptığı araştırmada çizgi filmlerdeki şiddet içeriği ve bu çizgi filmlerin çocukların davranışları üzerindeki etkilerini inceleyerek bu konuda farkındalık oluşturmak amaçlamıştır. Yapılan farklı araştırmalarda ise çizgi filmlerin; çocuklar üzerindeki etkileri (Arslan, 2016), değerleri ele almaları açısından değerlendirilmesi (Akıncı, 2013) ve iletişim açısından önemi (Can, 1995) konularının yer aldığı görülmüştür. Alan yazın taramasında okul öncesi dönemde araştırmaya dahil edilen çizgi filmlerde 21.yy. becerilerine yer verme durumlarının analiz edildiği bir çalışmaya ise rastlanmamıştır. Bireyin kişilik özelliklerini, çeşitli bilgi ve becerilerini erken yaşlarda kazandığı ve becerilerin yaşam boyu sürdürülebilir davranışa dönüşebileceği düşünüldüğünde çağa uyum sağlamak için gerekli olan 21. yy becerilerinin erken yaşlardan itibaren kazanılması önemlidir. Bu araştırmada, “Rafadan Tayfa” çizgi filminde 21. yy. becerilerine hangi sıklıkla yer verildiğini belirleyerek alan yazındaki eksikliğin giderilmesi amaçlanmaktadır. Çizgi film belirlenirken, 50 kız ve 50 erkek çocuğa en çok hangi çizgi filmi sevdikleri sorulmuştur. Çalışmada bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1.“Rafadan Tayfa” çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde “öğrenme ve yenilik becerileri” ne ne sıklıkla yer verilmiştir?
- 2.“Rafadan Tayfa” çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde “yaşam ve kariyer becerileri” ne ne sıklıkla yer verilmiştir?
- 3.“Rafadan Tayfa” çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde “bilgi medya ve teknoloji becerileri” ne ne sıklıkla yer verilmiştir?
- 4.“Rafadan Tayfa” çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde 21. yy. becerilerine ne sıklıkla yer verilmiştir?

## YÖNTEM

Nitel araştıma yöntemlerinden durum çalışması modelinde planlanan araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Durum çalışması, olaylar, gruplar, programlar veya sistemler gibi konuların ayrıntılı ve kapsamlı şekilde ele alındığı bir araştırma yaklaşımıdır. Doküman incelemesi ise; araştırılan konu ile ilgili olay ve olguları kapsayan yazılı materyallerin analizini içerir. Doküman incelemesinde gerekli durumlarda yazılı kaynaklar dışında film, video ya da fotoğraf gibi görsel materyallerin analizi de söz konusudur (Yıldırım & Şimşek, 2011).



**Tablo 1***İncelenen Çizgi Film Bölümlerinin İsimleri ve Süreleri*

| Bölüm Numaraları | Bölüm | Bölüm İsimleri        | Bölüm Süreleri |
|------------------|-------|-----------------------|----------------|
| 4                | B1    | Evlere Servis         | 13 dk. 35 sn.  |
| 9                | B2    | İp Yumağı             | 13 dk. 16 sn.  |
| 14               | B3    | Voleybol              | 13 dk. 21 sn.  |
| 33               | B4    | Dünya Rekoru          | 14 dk. 55 sn.  |
| 75               | B5    | Aile Yadigârı         | 14 dk. 59 sn.  |
| 85               | B6    | Şifre Avcıları        | 14 dk. 06 sn.  |
| 88               | B7    | Odadaki Arı           | 14 dk. 31 sn.  |
| 93               | B8    | Dünya Kupası          | 14 dk. 37 sn.  |
| 96               | B9    | Tarihin Taşlı Yolları | 15 dk. 14 sn.  |
| 99               | B10   | Rasathane             | 14 dk. 52 sn.  |
| 101              | B11   | Olimpiyat Çiçeği      | 14 dk. 39 sn.  |
| 115              | B12   | Rafadan Ekspres       | 15 dk. 17 sn.  |
| 119              | B13   | En Büyük Kamil        | 14 dk. 23 sn.  |

Tablo 1’de çalışma grubunda yer alan çizgi filmlerin bölüm numaraları, bölüm isimleri ve süreleri yer almaktadır. Araştırmada etik unsurlara dikkat etmek için bulgular kısmında bölümlere sırasıyla kodlar verilerek B1, B2, B3...B13 şeklinde ifade edilmiştir. Böylelikle örneğin B 1 ile kodlanılan bölüm Rafadan Tayfa çizgi filminin 4. bölümünü ifade etmektedir.

## 2.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak 21. yy. becerilerine ait 12 alt beceriye yönelik 65 maddeden oluşan Aşkar vd. (2024) tarafından geliştirilmiş olan “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi” kullanılmıştır. Kontrol listesi, öğrenme ve yenilik becerileri, yaşam ve kariyer becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri olmak üzere 3 temel bölümden oluşmaktadır. Öğrenme ve yenilik becerileri; yenilenme ve yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve işbirliği alt becerilerine ilişkin toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Yaşam ve kariyer becerileri; esneklik ve uyum, inisiyatif alma ve özdenetim, üretkenlik ve hesap verilebilirlik, liderlik ve sorumluluk, sosyal ve kültürler arası beceriler alt becerilerini kapsayan toplam 26 maddeden oluşmaktadır. Son 21. yy. becerisi olan bilgi, medya ve teknoloji becerileri ise bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı alt becerilerine ilişkin 15 maddeden oluşmaktadır. 21. yy. Becerileri Kontrol Listesi toplamda 65 maddeden oluşmaktadır.

## 2.2. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı doğrultusunda Rafadan Tayfa çizgi filminden belirlenen 13 bölüm araştırmacılar tarafından izlenmiş ve “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan becerilerin bu bölümlerde bulunup bulunmama durumu var (1) ve yok (0) şeklinde puanlanarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla bölümlerin kodlamaları her bir araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmıştır. Araştırmacılar arası tutarsızlıklar ilgili bölümlerin tekrar izlenmesi ile görüş birliği sağlanarak çözümlenmiştir. Ayrıca güvenilirliği artırmak için araştırma kapsamında incelenen çizgi film bölümlerinden her bir bulguya ilişkin örnekler sunulmuştur. Araştırmanın dış geçerliliğini (aktarılabiliğini) artırmak için, araştırmanın yöntemi, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması aşamalarında yapılanlar ayrıntılı olarak aktarılmıştır.

## BULGULAR

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara aşağıdaki bölümde yer verilmiştir.

**Tablo 2**

*Rafadan Tayfa Çizgi Filminde Öğrenme ve Yenilik Becerilerine Yer Verilme Durumu*

| Bölüm kodu | Yenilenme ve Yaratıcılık | Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme | İletişim | İş Birliği | f   | %    |
|------------|--------------------------|------------------------------------|----------|------------|-----|------|
| B1         | -                        | 2                                  | 4        | 5          | 11  | 7.5  |
| B2         | 2                        | 2                                  | 4        | 2          | 10  | 6.9  |
| B3         | -                        | 3                                  | 4        | 4          | 11  | 7.5  |
| B4         | 1                        | -                                  | 4        | 2          | 7   | 4.8  |
| B5         | 2                        | 2                                  | 4        | 2          | 10  | 6.9  |
| B6         | 1                        | 6                                  | 4        | 2          | 13  | 8.9  |
| B7         | 1                        | 5                                  | 4        | 2          | 12  | 8.2  |
| B8         | 1                        | 1                                  | 4        | 3          | 9   | 6.2  |
| B9         | 2                        | 1                                  | 4        | 3          | 10  | 6.9  |
| B10        | 3                        | 3                                  | 4        | 4          | 14  | 9.6  |
| B11        | 3                        | 4                                  | 4        | 2          | 13  | 8.9  |
| B12        | 4                        | 5                                  | 3        | 3          | 15  | 10.3 |
| B13        | -                        | 1                                  | 3        | 7          | 11  | 7.5  |
| Toplam     | 20                       | 35                                 | 50       | 41         | 146 | 100  |

Tablo 2’de yer alan Rafadan Tayfa çizgi filminde “Öğrenme ve Yenilik Becerileri”ne yer verilme durumu incelendiğinde, bu beceri grubunun alt becerileri arasında yer alan “İletişim” becerisine en fazla (f:50) yer verildiği, daha sonra sırasıyla “İşbirliği” (f:41), “Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme” becerisine (f:35) yer verildiği görülmüştür. “Yenilenme ve Yaratıcılık” becerisine ise en az (f:20) yer verildiği bulunmuştur.

Rafadan Tayfa çizgi filminin araştırmaya dahil edilen bölümlerinde “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” kapsamında bulunan “İletişim” becerisine bakıldığında araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerin genelinde aynı düzeyde yer aldığı görülmektedir. İzlenen bölümlerde “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi” nde yer alan; ‘İçerikte kullanılan dil yaş grubu için açık, akıcı ve gelişimsel olarak uygundur.’ maddesine yönelik içeriğin daha fazla olduğu görülmektedir.

Rafadan Tayfa çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” kapsamında bulunan “İşbirliği” becerisine en fazla B 13’de yer verildiği görülmektedir. Bu bölümde çizgi film karakterlerinin bozulan oyuncak buharlı tren yolunu tamir etmek için işbirliği yapmalarının gerektiğini fark edip, hep beraber tamiri tamamlayarak başarıya ulaşmaları “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik, iş birliğine/takım çalışmasına yönelik örnekler sunar.’ ve ‘İçerik, iş birliğine/takım çalışmasına teşvik eder.’ maddelerine örnek verilebilir.

Rafadan Tayfa çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” kapsamında bulunan “Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme” becerisine en fazla B 6’da yer verildiği görülmektedir. Örneğin bu bölümde çizgi film karakterleri karşılaştıkları güvercinin bacağına yer alan şifreyi çözmek için mahalle büyüklerine sorma, kaynak kitaplara bakma gibi yollarla bilgi toplamışlardır. Bu durumun “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik, farklı tartışma konularına göre veri/bilgi/kanıt toplamaya yönelik

uygulama olanağı sunar.’ maddesine uygun olduğu görülmektedir. Aynı bölümde yer alan çizgi film karakterlerinin şifreyi çözmeye yönelik yaptıkları uygulamaların ise “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik, çocuğun çeşitli problem durumlarını çözmeye yönelik farklı yol ve yöntemleri uygulamasını talep eder’ maddelerine yönelik olduğu görülmektedir.

Rafadan Tayfa çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” kapsamında bulunan “Yenilenme ve Yaratıcılık” becerisine ise en fazla B 12’de yer verildiği görülmektedir. Bu bölümde çizgi film karakterlerinin bozulan tren yolunu tamir etmek için askı telinden ray yaparak tüm mahalleden geçen ve içerisinde tünellerin, köprülerin olduğu bir demir yolu oluşturmaları bu durumun “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik yeni fikirler geliştirme konusunda yönlendiricidir.’ maddesine yönelik olduğu söylenebilir.

**Tablo 3**

*Rafadan Tayfa Çizgi Filminde Yaşam ve Kariyer Becerilerine Yer Verilme Durumu*

| Bölüm Kodu | Esneklik ve Uyum | İnisiyatif Alma ve Özdenetim | Üretkenlik ve Hesap Verilebilirlik | Liderlik ve Sorumluluk | Sosyal ve Kültürler Arası Beceriler | f  | %    |
|------------|------------------|------------------------------|------------------------------------|------------------------|-------------------------------------|----|------|
| B1         | 1                | 1                            | 3                                  | 3                      | 1                                   | 9  | 12.2 |
| B2         | 2                | 2                            | 1                                  | -                      | -                                   | 5  | 6.7  |
| B3         | -                | -                            | 2                                  | 1                      | -                                   | 3  | 4.1  |
| B4         | -                | 1                            | 3                                  | 1                      | -                                   | 5  | 6.7  |
| B5         | 1                | -                            | 1                                  | -                      | 2                                   | 4  | 5.4  |
| B6         | 1                | -                            | 2                                  | 1                      | -                                   | 4  | 5.4  |
| B7         | 1                | -                            | 2                                  | 1                      | -                                   | 4  | 5.4  |
| B8         | -                | -                            | 4                                  | 1                      | 2                                   | 7  | 9.5  |
| B9         | 3                | 1                            | 1                                  | -                      | 2                                   | 7  | 9.5  |
| B10        | 2                | -                            | 2                                  | 1                      | 1                                   | 6  | 8.1  |
| B11        | 2                | 1                            | 1                                  | 1                      | 1                                   | 6  | 8.1  |
| B12        | 1                | 1                            | 2                                  | 1                      | 2                                   | 7  | 9.5  |
| B13        | 1                | -                            | 2                                  | 2                      | 2                                   | 7  | 9.5  |
| Toplam     | 15               | 7                            | 26                                 | 13                     | 13                                  | 74 | 100  |

Tablo 3’de yer alan “Rafadan Tayfa” çizgi filminde “Yaşam ve Kariyer Becerileri”ne yer verme durumları incelendiğinde; bu başlığın alt becerilerinden olan “Üretkenlik ve Hesap Verilebilirlik” becerisine en fazla (f:26) yer verildiği görülmüştür. Bu beceriyi sırasıyla “Esneklik ve Uyum” (f:15), “Sosyal ve Kültürler Arası” (f:13) ve “Liderlik ve Sorumluluk” (f:13) becerilerinin izlediği görülmektedir. “İnisiyatif Alma ve Özdenetim” becerisine ise en az (f:7) yer verildiği bulunmuştur.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Yaşam ve Kariyer Becerileri” kapsamında yer alan “Üretkenlik ve Hesap Verilebilirlik Becerileri” ne diğer alt becerilere oranla daha fazla yer verildiği görülmüştür. Bu beceriye yönelik olarak B 8’de çizgi film karakterlerinin

yapacakları dünya kupası final maçı için; saha çizgilerini boyamaları, kale direkleri için masa ayakları ve kale filesi için de balık ağı kullanarak sahalarını tamamlamaları örnek verilebilir. Bu örnek “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik, farklı malzemelerden (örneğin atık malzemelerden) yeni ürünler üretmeyi (reuse) teşvik eden etkinlikler sunar.’ maddesine yöneliktir. İzlenen bölümler içerisinde “Üretkenlik ve Hesap Verilebilirlik Becerileri”ne yer verilmeyen bölüm bulunmamaktadır.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Yaşam ve Kariyer Beceri”leri kapsamında yer alan “Esneklik ve Uyum” becerisine en fazla B9’da yer verilmiştir. Bu bölümde çizgi film karakterleri radyoda yayınlanan bilgi yarışmasına sinema bileti kazanmak için telefonla katılmışlar ve son bileti kazanamadan jetonları bittiği için bir bilet eksik almışlardır. Grup üyelerinin her biri diğerleri filme gitsin diye kendileri gitmekten vazgeçmişlerdir. Bu durum 21. yy. Becerileri Kontrol listesinde yer alan “İçerik, duygusal bakımdan zorlayıcı durumlarla baş edebilmek için neler yapılabileceğine yönelik senaryolar sunar” maddesine örnek olarak verilebilir.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Yaşam ve Kariyer Beceri”leri kapsamında yer alan “Sosyal ve Kültürler Arası Beceriler” becerisi 8 bölümde yer almıştır. Bu beceriye örnek olarak 5. Bölümde aile yadigârı kavramının yer alması ve olimpiyat madalyası kazanan ilk Türk güreşçiden bahsedilmesi “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan “İçerik içinde bulunduğu kültürün çeşitli öğelerini tanıtır” maddesine örnek olarak verilebilir.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Yaşam ve Kariyer Beceri”leri kapsamında yer alan “İnisiyatif Alma ve Özdenetim Becerileri”ne en fazla B 2’de yer verildiği görülmüştür. Buna örnek olarak B2 de çizgi film karakterlerinin mahallede buldukları gizemli iplerin nereye gittiğini öğrenmek için takip etmeleri verilebilir. Bu olayın “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerikte, uygun düzeyde risk almayı teşvik eden örneklerle-etkinlikler yer alır.’ maddesine yönelik olduğu söylenebilir. Aynı bölümde çizgi film karakterlerinin araştırdıkları ipin oyun alanının dışına hatta birinin evine gittiğini görmelerine rağmen sonuca ulaşmak için devam etmeleri “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik, çocuğa başladığı işi bitirmesi gerektiğini vurgulayan örnekler sunar.’ maddesine yöneliktir.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Yaşam ve Kariyer Beceri”leri kapsamında yer alan “Liderlik ve Sorumluluk Becerileri”ne en fazla B 1’de yer verilmiştir. Bu bölümde çizgi film karakterleri arkadaşlarının ailesinin işlettiği bakkala kimse olmadığı zaman göz kulak olmuşlardır. Bu örnek “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi” nde yer alan ‘İçerik, çocukların alabilecekleri sorumlulukları örneklendirir.’ maddelerine yönelik olarak verilebilir.



**Tablo 4***Rafadan Tayfa Çizgi Filminde Bilgi Medya ve Teknoloji Becerilerine Yer Verilme Durumu*

| Bölüm Kodu | Bilgi Okuryazarlığı | Medya Okuryazarlığı | Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı | f  | %    |
|------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------------------|----|------|
| B1         | -                   | -                   | -                                             | 0  | 0    |
| B2         | 1                   | -                   | -                                             | 1  | 3.5  |
| B3         | 2                   | -                   | -                                             | 2  | 6.9  |
| B4         | 3                   | 1                   | -                                             | 4  | 13.8 |
| B5         | 2                   | -                   | -                                             | 2  | 6.9  |
| B6         | 2                   | 1                   | -                                             | 3  | 10.3 |
| B7         | 3                   | -                   | -                                             | 3  | 10.3 |
| B8         | -                   | 1                   | -                                             | 1  | 3.5  |
| B9         | 2                   | 1                   | -                                             | 3  | 10.3 |
| B10        | 3                   | -                   | 1                                             | 4  | 13.8 |
| B11        | -                   | 1                   | 1                                             | 2  | 6.9  |
| B12        | 4                   | -                   | -                                             | 4  | 13.8 |
| B13        | -                   | -                   | -                                             | 0  | 0    |
| Toplam     | 22                  | 5                   | 2                                             | 29 | 100  |

Tablo 4’de yer alan “Rafadan Tayfa” çizgi filminde “Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri”nin bulunma durumu incelendiğinde en fazla “Bilgi Okuryazarlığı” alt becerisinin (f:22) daha sonra ise “Medya Okuryazarlığı” alt becerisini (f:5) olduğu görülmektedir. “Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı” becerilerine ise en az (f:2) yer verildiği bulunmuştur.

Bölümlerde “Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri”ne diğer 21 yy. becerilerine oranla çok az yer verildiği görülmüştür. “Rafadan Tayfa” çizgi filminin araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerinde; “Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri” kapsamında yer alan “Bilgi Okuryazarlığı Becerisi”nin en fazla yer verilen beceri olduğu ve bölümler içerisinde de en çok B 12’de bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. B 12’de kahramanların aldıkları trenin kullanma kılavuzunu okumadan kurmaya çalıştıklarında trenin bozulduğunu görmeleri ve daha sonra kullanma kılavuzunu okuyarak oradaki adımları uygulamaları “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik, bilginin önemini vurgular.’ ve ‘İçerik, bilgiye ulaşma yollarını sunar.’ maddelerine yöneliktir. Ayrıca araştırmanın çalışma grubuna dahil edilen bölümlerden B 1, B 8, B 11 ve B 13’ de “Bilgi Okuryazarlığı Becerileri” ne hiç yer verilmediği görülmüştür.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri” kapsamında bulunan “Medya Okuryazarlığı” becerisine 5 farklı bölümde birer kez yer verildiği görülmüştür. Çizgi film karakterlerinin B 9’da izlemek istedikleri film için basılan afişi incelemeleri ve radyoda düzenlenen bilgi yarışmasına katılmaları “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik farklı medya türlerini/kitle iletişim araçlarını tanıtır.’ maddesine yönelik örnek olarak verilebilir.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde “Bilgi Medya ve Teknoloji Becerileri” nin kapsamında olan ve en az yer verilen beceri “Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı Becerisi” olmuştur. Bu beceriye sadece B 10 ve B 11’de yer verilmiştir. B 10’da çizgi film karakterleri, kayan yıldız çıplak gözle göremeyeceklerini, teleskop kullanmaları gerektiğini öğrenirler. Bu durumun “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde yer alan ‘İçerik,

çocuğun gelişimi, ilgi ve ihtiyaçları konusunda doğru teknolojik aletleri seçmesine rehberlik eder.’ maddelerine yönelik olduğu görülmüştür.

**Tablo 5**

*Rafadan Tayfa Çizgi Filminde 21. Yy. Becerilerine Yer Verilme Durumu*

| 21. yy. Becerileri                   | f   | %    |
|--------------------------------------|-----|------|
| Öğrenme ve Yenilenme Becerileri      | 146 | 58.6 |
| Yaşam ve Kariyer Becerileri          | 74  | 29.7 |
| Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri | 29  | 11.7 |
| Toplam                               | 249 | 100  |

Tablo 5’te “Rafadan Tayfa” çizgi filminden seçilerek araştırmaya dahil edilen 13 bölümde 21. yy. becerilerine yer verilme durumu görülmektedir. Tabloya göre bu bölümlerde “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”nde bulunan 249 maddenin bulunduğu görülmektedir. Buna göre “Rafadan Tayfa” çizgi filminin incelenen bölümlerinde 21. yy. becerilerinin alt başlıkları olan becerilerden en fazla yer verilenin 146 madde (%58.63) ile “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ardından “Yaşam ve Kariyer Becerileri”ne 74 madde (%29.72) ile yer verildiği görülmüştür. “21. yy. Becerileri Kontrol Listesi”ndeki maddelere göre araştırmaya dahil edilen bölümlerde en az “Bilgi, Medya ve Teknoloji Okuryazarlığı Becerileri”nin 29 madde ile (%11.65) bulunduğu görülmektedir.

## TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

“Rafadan Tayfa” çizgi filminde 21. yy. becerilerinden en çok %58.63 ile “Öğrenme ve Yenilik Becerileri”ne yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda ikinci en çok yer verilen beceri alanının “Yaşam ve Kariyer Becerileri” en az yer verilen beceri alanının ise “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmada kullanılan kontrol listesi ile yapılan bir başka araştırmada ise TUBİTAK Meraklı Minik dergisi 21. yy becerileri açısından incelenmiş ve araştırma bulgusu ile paralel sonuçlar ortaya çıkmıştır (Aşkar vd., 2024). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında 21. yy becerilerini araştıran bir araştırmada ise programın iletişim temelli olduğu, karakter özellikleri ve yetkinlik gibi beceriler üzerinde durduğu ancak bilgi, teknoloji ve medya okuryazarlığı becerilerinde ise yetersiz olduğu ifade edilmiştir (Kardeş, 2020). Araştırma sonucunun alan yazındaki bulgulara paralel olduğu görülmektedir. Özellikle bilgi, medya ve teknoloji becerileri olmak üzere 21. yy becerilerine çocuklara yönelik olarak hazırlanan medya içeriklerinde ve okul öncesi eğitim programlarında daha kapsamlı bir şekilde yer verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

“Rafadan Tayfa” çizgi filminde öğrenme ve yenilik becerilerinin alt başlıklarından en çok iletişim becerisine yer verilmiştir. Aydın (2017) yaptığı çalışmada, çocukların okul öncesi dönemde geliştirdikleri iletişim becerilerinin, ilerleyen yaşlarda gelişimleri üzerinde büyük bir etkiye sahip olan temel beceriler olduğunu ifade etmiştir. Araştırma sonucuna göre incelenen çizgi filmde “Öğrenme ve Yenilik Becerileri”nden en çok yer verilen ikinci beceri ise işbirliği olmuştur. Balat Uyanık & Dağal Balaban (2006) çocuklara iş birliği yapmanın gerekliliği ve işbirliği yapmak sayesinde yaşamın daha anlamlı, güzel ve kolay hale geldiğini anlatmanın, çocukların iş birliği becerilerini geliştirmek açısından sahip olduğu öneme dikkat çekmiştir. Dolayısı ile çocuklara işbirliği becerisinin çizgi film aracılığı ile sunulması onların sosyal gelişimine ve beceri kazanmalarına katkı sağlamaktadır.. Araştırma sonucunda çizgi filmin çalışma grubunda yer alan bölümlerinde, tüm 21. yy becerileri arasında iletişim ve işbirliği becerileri en çok yer verilen beceriler olarak bulunmuştur. Alan yazında çizgi filmler ile yapılan

alışmalar incelendiğinde araştırma bulgusuna paralel olarak iletişim ve işbirliği için gerekli olan dil gelişimine çizgi filmlerin katkısını vurgulayan araştırmaların yer aldığı görülmektedir (Kabadayı, 2024; Karakas, 2012; Kaya & Uzunoğlu, 2020; Prithviraj vd., 2024). “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” kapsamında yer alan bir diğer beceri olan eleştirel düşünme ve problem çözme becerisi ile ilgili olarak Jonassen (2000), çocukların hayatlarının ilk yıllarından itibaren birçok problemle karşılaşp bunları çözme becerisi kazandıklarını vurgulamıştır. Çocukların problem durumları ile karşılaşmaları onların düşünme süreçlerini olumlu etkileyerek derin ve çok boyutlu düşünmelerini sağlamaktadır (Williams Howe, 2016). Çizgi filmlerin, çocukların günlük yaşantılarında karşılaşamayacakları birçok problem durumunu görmelerini ve dolaylı olarak bu durumları deneyimlemelerine olanak sağladığı göz ardı edilmemelidir. Alan yazında, araştırmanın bu bulgusuna paralel olarak çizgi filmlerin çocukların problem çözme becerisine katkı sağladığına ilişkin sonuçlara ulaşan çalışmalarıer almaktadır (Kabadayı, 2024; Tanrıkuu & Baysal, 2023). “Öğrenme ve Yenilik Becerileri” kapsamındaki yenilenme ve yaratıcılık becerisi araştırmaya dahil edilen çizgi film bölümlerinde en az yer verilen beceri olmuştur. Oysa çizgi filmler, okul öncesi çocukların hayal gücünü besleyerek onları renkli dünyalara ve özgün senaryolara taşır; bu süreç yaratıcılıklarının gelişmesine katkı sağlar. Farklı karakterler ve öykülerle karşılaşan çocuklar, yaratıcı düşünmeye (Prithviraj vd., 2024), problem çözmeye ve kendi ilgi alanlarını keşfetmeye yönlendirilir.

Araştırmada çizgi filmin çalışma grubunda yer alan bölümlerine bakıldığında 21. yy. becerilerinden yer verilme sıklığına göre %29.72 ile “Yaşam ve Kariyer Becerileri” ikinci sırada gelmektedir. 13 bölüm içerisinde yaşam ve kariyer becerileri içerisinde en fazla vurgulanan beceri “üretkenlik ve hesap verilebilirlik” becerisidir. Diğerlerine oranla daha fazla yer verilen üretkenlik ve hesap verilebilirlik becerisi ile çocukların, engellemeler ve baskılar karşısında hedef belirleyebilmesi, hedeflerine ulaşmak için yapılacak işleri planlayarak sonuca ulaşması, üretkenlik becerilerinin gelişmesi ve bunlar için hesap verebilirlik becerilerinin gelişmesi sağlanmaktadır. Çizgi filmler aracılığı ile bu becerilerin işlenmesi çocukluk döneminin özellikleri dikkate alındığında daha etkili hale gelmektedir. Çizgi filmde, “Yaşam ve Kariyer Becerileri” kapsamında yer alan “esneklik ve uyum” becerisi, ikinci sırada yer almaktadır. Bu beceriler erken çocuklukta kazanılması gereken önemli beceriler arasındadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanarak okul öncesi öğretmenleri tarafından kurumlarda uygulanan eğitim programında sosyal ve duygusal öğrenme becerileri başlığı altında yer alan ortak/birleşik beceriler arasında esnekli becerisi ve uyum becerisi de yer almaktadır. 2024 Okul Öncesi Eğitim Programının temel amacı, okul öncesi dönemden başlayarak ulusal bir beceri ağının oluşturulmasıdır. Bu amaca ulaşmak için çocukların, akademik bilginin yanı sıra 21. yy. becerileri ile desteklenmesi hedeflenmiştir (MEB, 2024). Bu bağlamda okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan eğitim etkinlikleri ile kazandırılması amaçlanan bu becerilerin; çocuklara yönelik hazırlanan yayınlar, özellikle de çizgi filmler aracılığı ile dolaylı yaşantılar sağlanarak kazandırılması önemli görülmektedir.

Çizgi filmin çalışma grubunda yer alan bölümlerde 21. yy. becerilerinin yer verilme sıklığına göre %11.65 ile “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” son sırada gelmektedir. Alan yazındaki benzer araştırmalarda da 21. yy becerileri içerisinde en az yer verilen beceri bilgi, medya ve teknoloji becerisi olarak bulunmuştur (Aşkar vd, 2024; Kardeş, 2020). Bu durumun başlıca nedeni, söz konusu becerilerin soyut olması ve erken çocukluk döneminde doğrudan yansıtılmasının zor olmasıdır. İşbirliği, iletişim, liderlik ya da problem çözme gibi 21. yy. becerileri karakterlerin somut davranışları üzerinden kolayca sahnelenebilirken; bilgi kaynağının güvenilirliğini değerlendirme ya da medya mesajlarını sorgulama gibi bilişsel süreçler çizgi film formatında görselleştirilmesi zor becerilerdir. Bilindiği gibi Piaget’e (1952) göre, bu dönemdeki çocuklar somut işlemler öncesi dönemde olduklarından soyut kavramları anlamada sınırlı yetenek gösterirler. “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” kapsamında bulunan “bilgi okuryazarlığı becerisi” ise incelenen çizgi filmde bu başlık altında en fazla yer verilen beceridir. Doyle (1994) bilgi okuryazarlığını, bilgiye farklı kaynaklar kullanarak ulaşma, ulaşılan bilgiyi değerlendirme

ve bu bilgiyi kullanma becerisi olarak tanımlamaktadır (akt. Özgür, 2016). “Bilgi okuryazarlığı” becerisi yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle yaşamın erken dönemlerinden itibaren kazandırılmaya başlanması önemlidir (Kurbanoglu & Akkoyunlu, 2002). Bu bağlamda çizgi filmde bilgi okuryazarlığı becerisinin bilgi, medya ve teknoloji becerileri arasında daha fazla yer alması önemlidir. Araştırmada çizgi filmin çalışma grubunda yer alan bölümlerinde “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” kapsamında yer alan “medya okuryazarlığı” becerisine de oldukça az yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Oysa medya okuryazarlığı becerisi ile çocuklar çeşitli iletişim ortamlarından edindikleri bilgilere eleştirel bakış açısıyla bakabilir ve bu bilgilerin zararlı ve yararlı yönlerini fark edebilir. Çocuklar erken yaşlardan itibaren televizyon ve internetle tanışmakta; reklamlar, çocuk programları, çizgi filmler gibi medya içeriklerinin yoğun etkisi altında kalmaktadır. Bu bağlamda medya okuryazarlığına sahip olmak önem kazanmaktadır (Yılmaz & Özkan, 2013). Böylelikle medya araçları aracılığı ile maruz kaldıkları olumsuz mesajlar karşısında savunmasız kalmalarını önüne geçilmesi mümkün olabilir. “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” kapsamında yer alan “bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı” becerisi araştırmada en az yer verilen beceri olmuştur. Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığına sahip olan kişiler var olan bilgilere ulaşabilir, bu bilgileri tanımlayabilir, yönetebilir, değerlendirebilir, önceki bilgileriyle bütünleştirebilir ve diğerleriyle paylaşabilir (Katz, 2007). “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” günümüz bireylerinde mutlaka bulunması beklenen beceriler olsalar da yaş grubu açısından erken çocukluk döneminde kazanılması nispeten zor olan beceriler arasında yer almaktadır. Aynı zamanda Rafadan Tayfa çizgi filminin 90’lı yıllardaki mahalle hayatını ele aldığı düşünülürse o dönemde teknolojik araçlara erişimin ve bunları kullanımın günümüzdeki kadar yaygın olmadığı gerçeği bu bulgunun gerekçesi olabilir. Ayrıca alan yazında da bu becerilerin daha büyük yaş ve daha üst eğitim kademelerinde kazandırılmasına ilişkin çalışmaların varlığı dikkat çekicidir. İncelenen çizgi filmde “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri”ne daha az yer verilmesinin sebebinin çizgi film izleyicilerinin yaşları dikkate alındığında bu becerilere yönelik içerik geliştirme hedefi olmaması söylenebilir. Başka bir ifade ile çizgi filmin konusu itibari ile 90’lı yıllar medya ve teknolojisini kullanıyor olması araştırmanın sınırlılığı olarak değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, Rafadan Tayfa çizgi filminin, 21. yy. becerilerine yer verdiği ancak bunun sınırlı olduğu ve daha fazla beceriye yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Zang (2021)’in çalışmasında belirttiği gibi prososyal çizgi film kavramı içerisinde yer alan çizgi filmler; yardım etme, bağışta bulunma, paylaşma, teselli etme ve iş birliği gibi davranışları içeren, prososyal karakterlerin başkalarının güçlüklerini çözmesine yardımcı olduğu çizgi film türlerini ifade etmektedir. 21. yy becerilerinin içerisinde de bu prososyal davranışların bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla Rafadan Tayfa çizgi filmi 21. yy becerilerini desteklerken aynı zamanda prososyal çizgi film olarak da ifade edilebilir.

Günümüzde iş dünyası ve siyasi liderler, tüm bireylerin 21. yy. becerilerine sahip olmalarının gerekliliğini vurgulamaktadır. Erken çocukluk dönemi, temel becerilerin kazanıldığı kritik bir dönemdir ve bu bağlamda 21. yy. becerilerinin kazandırılmasının da önemi açıktır. Bu becerilerin kazandırılmasında ailelere, eğitim kurumlarına önemli sorumlulukları olmasının yanı sıra çocukların günlük yaşamlarında uzun süre maruz kaldıkları kitle iletişim araçlarında yayınlanan çocuk programlarına da sorumluluk düşmektedir. Çocukların birçoğunun dünyasında önemli bir yer tutan televizyonun (Öztürk & Karayağız, 2007) etkilerinin olumlu olmasını sağlamak, doğru ve bilinçli kullanıma bağlıdır (Büyükbaykal, 2007). Kurgusu iyi oluşturulmuş çizgi filmler ve çocukların model alabilecekleri çizgi film karakterleri bu açıdan büyük önem taşımaktadır. Çizgi filmlerin yalnızca eğlence ya da boş vakit değerlendirme işlevinin olmadığı bunun yanı sıra eğitim, kültür aktarımı, değer ve beceri kazandırma gibi pek çok işlevinin olduğu göz ardı edilmemeli ve 21.yy. becerilerine yönelik zengin içeriklerin yer alması sağlanmalıdır. 21. yy. becerilerinin erken çocukluk döneminde kazanılması oldukça önemlidir. Bu bakımdan

çocukların maruz kaldıkları içeriklerin bu becerileri daha fazla destekler nitelikte olması önerilebilir.

## KAYNAKÇA

- Akıncı, A. (2013). *Okul öncesi döneme yönelik hazırlanan çizgi filmlerde değerlerin sunumu: TRT Çocuk Kanalı örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Arslan, P. (2016). *Çizgi filmlerde lider özelliklerinin eğitimdeki yeri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Atış-Akyol, N. & Aşkar, N. (2022). Erken çocukluk döneminde 21. yüzyıl becerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(3), 2597-2629. DOI: 10.17152/gefad.1081472
- Aşkar N., Atış-Akyol, N. & Çakır, H. (2024). TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisinin 21. yy. becerileri açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24(1), 769–787. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024>
- Atış-Akyol, N. (2023). Examination on 21st-century skills of preschool teachers. *Educational Research*, 14(1), 57-70. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1168267>
- Aydın, S. (2017). Okul öncesi dönemde iletişim becerilerinin geliştirilmesi. *International Journal of Early Childhood Education Studies*, 2(1), 1-15.
- Balat Uyanık, G. & Dağal Balaban, A. (2006). *Okul öncesi dönemde değerler eğitimi etkinlikleri. 1. Baskı*. KÖK Yayıncılık.
- Büyükbaykal, G. (2007). Televizyonun çocuklar üzerindeki etkileri. *İÜ. İletişim Fakültesi Dergisi*, 28, 31-44.
- Can, A. (1995). *Okulöncesi çocuklara yönelik televizyon programları içinde çizgi filmlerin çocukların gelişimine ve iletişimlerine etkileri*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Dinler, H., Simsar, A. & Yalçın, V. (2021). 3-6 Yaş çocukların 21. yüzyıl becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 8(2), 281-303 . DOI: 10.30900/kafkasegt.941467
- Duyan Çamurdan, A. (2007). Görsel medyanın çocuk sağlığına etkileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi* 16(2), 25-30. DOI: <http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.762>
- Elekoğlu, F. & Demirdağ, S. (2020). Okul müdürlerinin 21. yüzyıl becerileri, iletişim becerileri ve liderlik stillerinin öğretmen algılarına göre incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 101-117.
- Erdoğan, D. & Cevat, E. (2020). Türkçe öğretmen adaylarının 21. yy. becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 118-148.
- Gündüz Kalan, Ö. (2010). Medya okuryazarlığı ve okul öncesi çocuk: ebeveynlerin medya okuryazarlığı bilinci üzerine bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, 1(39). 59-73.
- Jonassen, D. H. (2000). Toward a design theory of problem solving. *Educational Technology Research and Development*, 48(4), 63–85.

- Jusoff, K., ve Sahimi, N. N. (2009). Television and media literacy in young children: issues and effects in early childhood. *International Education Studies*, 2(3), 151-157. DOI:10.5539/ies.v2n3p151
- Kabadayı, A. (2024). From screen to skills: Investigating cartoons' influence on preschoolers' development. *International Journal of Academic Research in Education*, 10(1), 13-29. <https://doi.org/10.17985/ijare.2024.10.1.13>
- Karakaş, A. (2012). The use of cartoons for developing the skills of understanding and using idioms in foreign language teaching and learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 769-774. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.565>
- Kardeş, S. (2020). Okul öncesi eğitim programının 21. yüzyıl becerileri ve STEAM eğitimi bağlamında incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 16(2), 109-119.
- Katz, I. R. (2007). ETS research finds college students fall short in demonstrating ICT literacy. *College and Research Librarians News*, 68(1), 1-3.
- Kaya, Z., & Uzoğlu, M. (2020). Çizgi filmlerin eğitim alanında kullanılmasıyla ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi [Investigation of studies on the use of cartoons in education]. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16 (Eğitim ve Toplum Özel Sayısı), 6194-6214. <https://doi.org/10.26466/opus.803593>
- Kozikoğlu, İ., & Özcanlı, N. (2020). Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğretme becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasındaki ilişki. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(1), 270-290. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.579925>
- Kurbanoğlu, S. S. & Akkoyunlu, B. (2002) Bilgi okuryazarlığı: bir ilköğretim okulunda yürütülen uygulama çalışması. *Türk Kütüphaneciliği* 16(1). 20-40.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2024). *Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı*, <https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programokuloncesiOnayli.pdf>
- Özer, Ö. (2015). *İki bin sonrası sinemalarda gösterilen çizgi filmlerin okul öncesinde kazandırılması gereken değerler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Özgür, H. (2016). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlikleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 22-38. DOI: <http://dx.doi.org/10.17860/efd.08241>
- Öztürk, C. & Karayağız, G. (2007). Çocuk ve televizyon. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(2), 81-85.
- Partnership for 21st Century Skills (P21). (2019). *21st century learning for early childhood: framework*. 20 Eylül 2023 tarihinde <http://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21EarlyChildhoodFramework.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Piaget, J. (1952). *The origins of intelligence in children*. International University Press.
- Prithviraj, M. M., Alam, M. R., & Devi, N. (2024). The cartoon character syndrome: Navigating the impact on childhood development in the digital age. *Indian Journal of Psychiatry*, 66(5), 463-465. [https://doi.org/10.4103/indianjpsychiatry.indianjpsychiatry\\_201\\_24](https://doi.org/10.4103/indianjpsychiatry.indianjpsychiatry_201_24)
- Rafadan Tayfa (2023). *Rafadan Tayfa (dizi)*. 16 Temmuz 2023 tarihinde <http://www.rafadantayfa.com/hikaye/1/rafadan-tayfa-dizi> adresinden edinilmiştir.

- Sevim, Z. (2013). *Çizgi filmlerin değerler eğitimi bakımından karşılaştırılması*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Şişman, B. & Uluğ Yurttaş, Ö. (2015). An empirical study on media literacy from the viewpoint of media. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174(12), 798-804. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.662>
- Şahin, Ç. & Tüzel, S. (2011). Medya dünyasının gerçek dünyayı yansıtma düzeyinin öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda belirlenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 127-140.
- Tanrikulu, S., & Baysal, Z. N. (2023). The effect of cartoon-supported problem-based learning method on primary school students' problem-solving skills and achievement. *International Journal of Progressive Education*, 19(3), 61–76. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2023.589.5>
- Tuğluk, M. N. & Özkan, B. (2019). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının 21. yüzyıl becerileri açısından analizi. *Temel Eğitim*, 1(4), 29-38.
- Williams Howe, C. (2016). *How to raise critical thinkers in a world that desperately needs them*. 18 Ekim 2023 tarihinde <https://www.gottman.com/blog/raise-critical-thinkers-world-desperately-needs/> adresinden edinilmiştir.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C. (2016). 3-6 yaş çocuklarının tercih ettikleri çizgi filmlerdeki şiddet içeriklerinin analizi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 698-716. DOI: 10.17240/aibuefd.2016.16.2-5000194950
- Yılmaz, Ö. & Özkan, B. (2013). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri ve okul öncesi öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılması. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(1), 178-183.
- Zang, Q. (2021). Positive effects of prosocial cartoon viewing on aggression among children: The potential mediating role of aggressive motivation. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.742568>

## EXTENDED ABSTRACT

### Introduction

Cartoons are programs whose target audience is children. Cartoons support children in acquiring information about life, transforming the information they acquire into skills and developing them. Among the skills that children want to be taught through cartoons, the skills that are needed in the century we live in are important. These skills are defined as 21st century skills. In the 21st century, individuals who can meet and adapt to the needs of the age are needed. Based on this need, the 21st century skills have been identified and the 21st Century Skills Framework has been developed by the 21st Century Skills Partnership. The main point of this framework is that children; To ensure that they have the prioritized skills to be successful in today's world, such as problem solving, communication, critical thinking and collaboration (P21, 2019). The skills included in the framework prepared by P21, which was put forward as the 21st century skills framework; It is discussed under 3 subheadings: "Learning and Innovation Skills", "Life and Career Skills", Information, Media and Technology Skills". These subheadings consist of sub-skills within themselves. To put it briefly; Learning and innovation skills; It includes the skills of "Renewal and Creativity", "Critical Thinking and Problem Solving", "Communication" and "Collaboration" (P21, 2019). Life and career skills; It is used to make individuals more

successful in their work and life (Atış-Akyol & Aşkar, 2022). Life and career skills; It includes the sub-skills “Flexibility and Adaptability”, “Initiative and Self-control”, “Social and Intercultural Skills”, “Productivity and Accountability”, “Leadership and Responsibility” (P21, 2019). 21st century people live highly interactive lives with media and technology. Thanks to technological tools, information can be accessed easily. All these developments require the ability to display thinking skills related to information, media and technology in order to be an effective individual or employee in the 21st century (Atış-Akyol & Aşkar, 2022). Information, media and technology skills; It consists of the sub-skills “Information Literacy”, “Media Literacy”, “Information and Communication Technologies Literacy” (P21, 2019).

In this research, the 21st century cartoon "Rafadan Tayfa", which is the cartoon that children love to watch the most (in the light of the information obtained from the children). It is aimed to fill the gap in the literature by determining how frequently these skills are included.

### **Method**

In this study, the data were analyzed using document analysis, one of the qualitative research methods. Document analysis involves the analysis of written materials covering events and phenomena related to the subject being researched. In addition to written sources, visual materials such as films, videos or photographs are also analyzed when necessary (Yıldırım & Şimşek, 2011). The study group of the research consists of 13 episodes determined by simple random method from 127 episodes of Rafadan Tayfa, which is determined as children's favorite cartoon. The “21st Century Skills Checklist” developed by Aşkar et al. (2024) and consisting of 65 items for 12 sub-skills of 21st century skills was used as a data collection tool in the study.

### **Results and Discussion**

In the cartoon “Rafadan Tayfa”, it was determined that 'Learning and Innovation Skills' were mostly included among the 21st century skills with 58.63%. Among the sub-headings of learning and innovation skills, communication skills were included the most. Looking at the episodes of the cartoon movie analyzed within the scope of the research, “Life and Career Skills” ranked second with 29.72% according to the frequency of including 21st century skills. Among the 13 episodes, “productivity and accountability” is the most frequently included skill within the scope of life and career skills. “Information, Media and Technology Skills” ranked last with 11.65% in terms of the frequency with which 21st century skills were included in the monitored episodes. 'Information literacy' within the scope of 'Information, Media and Technology Skills' is the most frequently mentioned skill under this heading in the analyzed cartoon.

According to the results of the research, it is thought that Rafadan Tayfa cartoon includes 21st century skills, but the cartoon is limited in terms of 21st century skills and more skills should be included. It should not be ignored that cartoons do not only function as entertainment or leisure time evaluation, but also have many functions such as education, culture transfer, value acquisition and have a great importance in the 21st century. It should be ensured that rich content related to skills is included. Since it is important to gain 21st century skills in early childhood, it can be suggested that the content produced for the preschool period should be more supportive of these skills.